

NAV ivaretar personvernet

NAV tar sitt ansvar for personvern og sensitive opplysninger på alvor. Legene må på sin side ta ansvar for ikke å sende fra seg mer informasjon enn det NAV trenger og ber om.

Oppgitte interessekonflikter: Ingen

I debatten om personvern og NAVs innsyn i pasientjournaler er det blitt brukt ord og begreper som kan skape usikkerhet rundt den kontrollvirksomheten som arbeids- og velferdsetaten praktiserer. Enkelte leger har brukt uttrykk som «pasientovervåking» og «Storebror ser deg». Dette er egnet til å skape ubegrunnet frykt i befolkningen og tjener ikke pasientenes sak.

For at våre velferdsordninger skal kunne bestå, må NAV kunne kontrollere at fellesskapets midler ikke havner i feil hender. Dersom vi ikke interesserer oss for om

For det andre gjennomfører NAV Helse- tjenesteforvaltning mer rutinemessige kontroller av legenes blåreseptforskrivninger. Det fremgår også klart av avtalen om direkte oppgjør mellom Den norske legeforening og NAV at NAV kan be om journalinnsyn for å kontrollere legenes forskrivningspraksis. Her sender NAV ut standardiserte brev der vi ber om relevant informasjon som legene selv skal plukke ut.

For det tredje finnes det noen få tilfeller der NAV har grunn til å tro at leger, enten alene eller i samarbeid med pasienter, aktivt

«Jevnlig skjer det at leger sender inn hele journaler uten at NAV har bedt om det»

pengene går til dem som har krav på dem, undergraver vi tilliten til velferdssammenfunnet. Her har NAV og legene felles interesser, og vi er avhengige av å trekke i samme retning.

Legen har en krevende rolle der flere hensyn må veies opp mot hverandre daglig. Det er ikke bare pasientens helse som er gjenstand for legens oppmerksomhet, men også pasientens rettssikkerhet. Gjennom sin virksomhet utløser legene milliardbeløp fra folketrygden. I denne måten å finansiere velferdstjenester på har velferdsstaten bygd inn kontrollmekanismer som legen må forholde seg til, både på egne og pasientens vegne.

NAVs behov for informasjon

Når det er snakk om NAVs behov for informasjon fra pasientjournaler, må vi skille mellom ulike elementer. For det første gjelder det saksbehandlingen av vanlige trygdesaker, for eksempel søknader om uførepensjon. Disse behandles på våre lokale kontorer. I slike saker får vi som regel alltid tilstrekkelig informasjon fra pasienten selv og fra dokumentene som følger med søknaden. I et lite mindretall av tilfellene har vi behov for å innhente tilleggsopplysninger fra legen. Da henter vi ikke inn hele journaler, vi ber legen om spesifikk informasjon som vi trenger for å kunne fatte et riktig vedtak.

forsøker å svindle trygdesystemet. Vi har i de senere år avdekket flere tilfeller der leger har bidratt til å svindle fellesskapet for millionbeløp. De siste par årene har NAV sett nærmere på 60 saker der leger er involvert. Av disse er ni leger anmeldt, en del har mottatt andre former for sanksjoner, og noen saker jobber vi fortsatt med. Det er i slike saker det kan være nødvendig med fulle journaler for en begrenset periode for å kunne avdekke svindelen. Dette er noe vi gjør sjelden, og det skjer først etter grundige vurderinger. Saker der vi har behov for fulle journaler, utgjør trolig bare promiller av de sakene NAV behandler. Opplysningene fra slike journaler er det bare noen få personer i NAV Kontroll og innkreving som får tilgang til. Opplysningene blir ikke tilgjengelig for ansatte ved NAV lokalt.

Det er på ingen måte slik at sensitive opplysninger «flyter rundt» i NAV-systemet. Vi har svært strenge regler for taushetsplikt og rutiner som begrenser de ansattes adgang til informasjon internt i systemet. De ansatte har bare tilgang til opplysninger som de trenger for å utføre jobben sin, og de har taushetsplikt også overfor hverandre. Det er heller ikke slik at vi skanner alle for mulig misbruk. Vi foretar målrettede kontroller i de tilfellene der vi har grunn til å tro at det er urettmessige utbetalinger.

Fuller journaler?

Legeforeningen anfører at det er et problem at NAV i økende grad ber om fulle journaler. Vi vet ikke hva slags dokumentasjon foreningen har for å hevde dette. Det som er et faktum, er at vi i de senere år har intensivert vår kontrollvirksomhet. Som en følge av dette vil det naturligvis komme flere henvendelser fra oss. Det vi *ikke* skal gjøre, er å be om full journal uten at vi har helt spesielle grunner for det.

Jevnlig skjer det at leger sender inn hele journaler uten at NAV har bedt om det. Kanskje hender dette fordi det tar tid å plukke ut relevant informasjon? Det er likevel ikke ønskelig fra vår side å motta opplysninger vi ikke trenger for å behandle en sak.

Både legene, NAV og andre offentlige instanser må være seg sitt ansvar bevisst når det gjelder personvern og sensitive opplysninger. Når det reises spørsmål om NAV opererer i tråd med regelverket, går vi selvsagt gjennom vår praksis på området. Vi er også avhengige av legenes tillit, og det skal ikke være tvil om at NAV tar dette på alvor. Legene på sin side må ta ansvar for å ikke sende fra seg mer informasjon enn det NAV trenger og ber om. Det hviler også et ansvar på legen om ikke å skape ubegrunnet frykt hos sine pasienter. NAVs viktigste oppgave er å sørge for at velferdsordningene når frem til dem som trenger og har krav på dem. Det er dette som i siste instans skaper tillit og trygghet hos pasientene og befolkningen for øvrig.

Tor Saglie

Arbeids- og velferdsdirektoratet

Forfatteren er arbeids- og velferdsdirektør og øverste leder for den statlige delen av NAV.

Manuskriptet ble mottatt 19.9. 2007 og godkjent 2.10. 2007. Medisinsk redaktør Petter Gjersvik.